

Ο ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Βασιλική Λάππα - Κελέση

Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας Εκπ/σης Ν. Ευρυτανίας

Ταχ. Δ/ση : 2^ο χλμ. Καρπενησίου - Προυσού , 36100 , Καρπενήσι

Email : vaslappa@yahoo.gr

Τηλ.: 22370 21333 – 22370 80118 (γραφείου)

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: γενεαλογικό δένδρο, καταγωγή, συμβίωση και σεβασμός με τη φύση, υπερεκμετάλλευση, αειφορία

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Σχολικό πρόγραμμα - εκπαιδευτικό υλικό

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ανάδειξη της διαρκούς και λειτουργικής αλληλεξάρτησης των κύριων πυλώνων της αειφορικής ανάπτυξης, που είναι η κοινωνία, η οικονομία, το περιβάλλον και ο πολιτισμός, υπηρετείται με βιωματικό τρόπο μέσα από την προσέγγιση του προβιομηχανικού τρόπου ζωής στην ύπαιθρο χώρα της πατρίδας μας (Ευρυτανική γη), την ψηλάφηση του λαϊκού πολιτισμού και τη μελέτη - διερμηνεία των μνημείων του αυτοσυντηρούμενου νοικοκυριού και του κοινοτικού βίου των χωριών (μύλοι, διαχείριση νερού κ.λπ.), στην αγροτοκτηνοτροφική κοινωνία που έθρεψε τους γονείς και τους παππούδες μας .

ΣΚΟΠΟΣ

Πιστεύω πως περιγράφεται στην επιστολή που δόθηκε στους γονείς των μαθητών στην αρχική φάση του προγράμματος, και την παραθέτω:

ΜΕ ΤΗ ΜΑΤΙΑ ΜΑΣ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ...

Ξεκινώντας το ταξίδι μας στο παρελθόν του τόπου μας, έχουμε στο νου μας το χρονικό ενός προαγγελθέντος γάμου.

Θέλουμε να παντρεύουμε τρεις γενιές. Τη γενιά των μαθητών και των μαθητριών της Τετάρτης τάξης, με αυτές των γονιών τους και των παππούδων τους.

Υλοποιώντας τους στόχους μας, θα ταξιδέψουμε στο χρόνο, αναζητώντας την καταγωγή των παππούδων και των γιαγιάδων, συμπληρώνοντας το γενεαλογικό μας δέντρο.

Θα μοιραστούμε μαζί τους βιώματα, αναμνήσεις, στίχους, παιχνίδια της παιδικής ζωής, ακόμα και γράμματα ή φωτογραφίες.

Ελπίζουμε να κάνουμε την τάξη μας πιο πλούσια και ζωντανή, πλημμυρισμένη από μυρωδιές, μουσικές, χρώματα και εικόνες της καθημερινής ζωής των όμορφων εκείνων χρόνων στα χωριά μας , τα γεμάτα ζωή και κίνηση.

Αυτός ο ηθογραφικός και ιστορικός περίπατος στο χθες γίνεται με βιωματικό τρόπο και με στόχο την προσέγγιση μέσα από τον προβληματισμό:

Σεβασμός και συμβίωση με την φύση ή αλόγιστη παρέμβαση και υπερεκμετάλλευση

Θα γίνουμε θεριστάδες, μαστόροι, ξυλοκόποι. Θα αλωνίσουμε τον χρυσό καρπό της γης και θα τον κουβαλήσουμε με τα γαϊδουράκια στους μύλους. Θα βοσκήσουμε τα πρόβατά μας σε πράσινες ραχούλες. Θα χορέψουμε στα πανηγύρια και στους γάμους και θα τραγουδήσουμε το «Λάζαρο» από σπίτι σε σπίτι . Καλό μας ταξίδι ...

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Στην προσέγγιση του θέματος τα παιδιά εργάστηκαν σε θεματικές ενότητες - ομάδες, έτσι που το ιδιαίτερα ευρύ αυτό πεδίο να διερευνηθεί και να προσεγγιστεί όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικά. Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην προσωπική ιστορία του κάθε μαθητή - μαθήτριας

και στα προσωπικά στοιχεία - μαρτυρίες και εμπειρίες που μπορεί ο καθένας τους να καταθέσει στη συνολική προσπάθεια .

Έτσι :

- Ο κάθε μαθητής - μαθήτρια συμπλήρωσε ένα ερωτηματολόγιο - φυλλάδιο αναζητώντας το γενεαλογικό του δέντρο και την καταγωγή του. Για τη συμπλήρωσή του το παιδί συνεργάζεται με τους γονείς καθώς και τους παππούδες και γιαγιάδες, έχοντας έτσι την ευκαιρία να ταξιδέψει μέσα από τα βιώματα και τις εμπειρίες τους, στο παρελθόν.
- Οι μαθητές σημείωσαν στο χάρτη της Ευρυτανίας τα χωριά που έλκουν την καταγωγή τους, καθώς και τον τόπο καταγωγής των παιδιών που δεν κατάγονται από την Ευρυτανία.
- Τα παιδιά έφεραν στην τάξη οικογενειακές φωτογραφίες και διηγήθηκαν απλές ανθρώπινες ιστορίες, τις ιστορίες των οικογενειών τους.
- Με τη μέθοδο των συνεντεύξεων τα παιδιά συγκέντρωσαν πληροφορίες ανά ομάδες για το επιμέρους θέμα που το κάθε ένα είχε αναλάβει. Τις πληροφορίες αυτές τις αξιοποιήσαμε στην επίσκεψή μας στο Λαογραφικό Μουσείο του κυρίου Χουλιάρá, με την βοήθεια της υπεύθυνης Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ν. Ευρυτανίας και οικοδέσποινα του σπιτιού – μουσείου κυρία Περσεφόνη Τσιμάκη.
- Παιδιά και δασκάλα παίξαμε παραδοσιακά παιχνίδια εσωτερικού και εξωτερικού χώρου από τη συλλογή του σχολείου «Τα παιχνίδια που ξεχάσαμε».
- Με αφορμή τον εορτασμό του Πάσχα αναβίωσαμε τα ευρυτανικά έθιμα του *φανού*, των *Μεγαλοπέφτιων* και των *κεριών*, επισκεπτόμενοι και πάλι το Λαογραφικό Μουσείο Χουλιάρá.
- Αξιοποιώντας τις διδακτικές ενότητες του μαθήματος της Μελέτης ερευνήσαμε και γνωρίσαμε τη *χλωρίδα* και την *πανίδα* της ευρυτανικής γης. Στην ίδια κατεύθυνση αξιοποιήθηκε και η εκδρομή του σχολείου στο Αθλητικό Πάρκο Ιπασίας Sallon, όπου οι μαθητές περπάτησαν στο μονοπάτι της Αγίας Κυριακής και κατέγραψαν τα είδη χλωρίδας που συνάντησαν, συνέλεξαν δείγματα, κατέγραψαν παλαιότερες και πιο σύγχρονες ανθρώπινες παρεμβάσεις και χαρτογράφησαν την περιοχή.

Ο καιρός δυστυχώς δε στάθηκε σύμμαχος μας έτσι, λόγω των πολλών βροχοπτώσεων δεν καταφέραμε να πραγματοποιήσουμε το πρόγραμμα περιβαλλοντικού μονοπατιού και παρατήρησης πεδίου στη φύση (συγκεκριμένα στις παρυφές του χωριού Κορυσχάδες) και στο οικοσύστημα του χωριού.

Ιδιαίτερα ευχάριστες και δημιουργικές υπήρξαν οι κοινές για όλους τους μαθητές εργασίες εικαστικής και καλλιτεχνικής έκφρασης:

1. Θέμα: *Γάιδαρος ο ήρωας του χωριού*.

Διαβάστηκαν κείμενα λαογραφικού περιεχομένου για τη χρησιμότητα του ζώου στις κάθε είδους εργασίες των χωρικών, φιλοτεχνήθηκαν έργα ζωγραφικής και γράφτηκαν στίχοι για τον ήρωά μας.

2. Χειροτεχνία.

Με κλωστή και βελόνα -ο καθένας και η κάθε μια- είχαν την ευκαιρία να βιώσουν την δυσκολία του χειροποίητου, έτσι που να εκτιμήσουν αληθινά την σκληρή και επίπονη εργασία των γυναικών των αρχών του 20^{ου} αιώνα που έπρεπε μόνες να ετοιμάσουν το ρουχισμό του σπιτιού και των προσώπων της οικογένειας.

- « *Κόκκινη κλωστή δεμένη ...*»

- « *Από το μαλλί στον αργαλειό*»

Εκπαιδευτικό υλικό του Προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ – ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Ιδιαίτερα συγκινητική και δημιουργική ημέρα, ήταν εκείνη της επίσκεψης στην τάξη του παππού μιας από των μαθητριών. Τόσο τα παιδιά, όσο κι εμείς οι εκπαιδευτικοί ρωτήσαμε στη ζωντανή αυτή συνέντευξη, κάθε τι που αφορούσε τις θεματικές ενότητες που μελετούσαμε. **Βιώματα, αισθήματα και συναισθήματα είναι το κέρδος μας από τη μακρόχρονη αυτή**

εργασία που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ και με συνεργασία των δύο τμημάτων της τάξης.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

«Καμιά επανάσταση, ούτε στην τέχνη, ούτε στη ζωή, δεν έχει περισσότερες ελπίδες επιτυχίας, από εκείνη που χρησιμοποιεί για ορμητήριό της την παράδοση.» Οδ. Ελύτης (1946)

Πως αντιλαμβάνεστε σαν εκπαιδευτικοί, που υπηρετούν τη σιωπηλή επανάσταση της Περιβαλλοντικής Αγωγής, τα λόγια του ποιητή;